

Parlament. — Dogovorno s on. Mussoliniem zaključeno je, da će novo zasjedanje parlamenta uslijediti 1. decembra. Trajati će do 17. decembra. Imati će 12 sjednica.

Madžarski vojni ataše u Rimu. — Nad Madžarskom je ukinut vojni nadzor, pak sada ona uspostavlja po svim prestolnicama velikih vlasti svoja vojna poslanstva. Rim i London već su pristali, da im Madžarska pošalje svog vojnog atašea. U Rim će u tom svojstvu doći madžarski pukovnik Schneider. Talijanski vojnim atašeaom u Budimpešti biti će imenovan pukovnik Oxido.

Javni zborovi sindikalnih organizacija — zabranjeni. — Ministarstvo korporacija raspisalo je svim sindikalnim organizacijama u državi naredbu on. Mussolinijevom se od 7. o. mj. dalje zabranjuje svako javno zbrinjavanje i kongresi sindikalnih organizacija. U naredbi se kaže, da to nije određeno zato, da se sprječava djelovanje i razvitak sindikalnih organizacija, nego jedino zato, da se ukinu vanjske nepotrebne manifestacije, koje prouzrokuju samo gubitak vremena, energije i novca. Saslušati, koji su neobhodno potrebni smjeti će se obdržavati, ali ne javno, a niti će novine o njima smjeti pisati.

Pred posebnim tribunalom. — Dne 18. o. mj. osudio je posebni tribunal u Rimu na zatvor od 4 godina i 3 mjeseca, te na globu od 6000 lira, Baštijana Habichena iz Poadija. Optuženi je Nijemac. On je optužen, da je u svom kraju širio brošure, koje su pisane u protudržavnom duhu, te da je bunio pučanstvo na ustanak protiv državnih oblasti i da je vrijeđao on. Mussolinija. — Osim njega osuđeni su istoga dana: na 5 godina zatvora F. Rabotti i A. Altalini, a na 3 godine J. Fantini, iz Reggio Emilie, jer su spremali bunu protiv državnih oblasti, šireći protufašističku propagandu brošurama i govorom.

Pašanje cijena. — Centralni statistički ured u Rimu objavljuje podatke, po kojima vidimo, da su u zadnje dane cijene robe na veliko u Italiji znatno pale, i to su točke 485,3 na točku 484,8. Cijene zlatu su pale od 137,4 na 136,2, dok su u isto vrijeme u Americi na točki 145,7, u Njemačkoj na 140, u Engleskoj na 135,9.

Financijska stanja u državi. — Dne 15. o. mj. razgovarao je on. Mussolini s on. Volpijem, ministrom financija. Taj je razgovor bio malo odulji. On. Volpi referirao je on. Mussoliniju o financijskom stanju u državi, koje je sada prilično dobro.

Pokrajinska gospodarska vijeća. — Uspostavljanje pokrajinskih vijeća, o kojima smo već više puta pisale stvara se provadja. Ta će vijeća početi djelovati 1. januara 1928. Vlada je pred nekoliko dana imenovala podpredsjednike tim vijećima i to samo za prvih 11 pokrajina. Za istarsku pokrajinu imenovan je podpredsjednikom Domenico Secondo Benussi, za zadrarsku cav. Marco Perlini, za riječku odvjetnik Bachich.

Odlikovanje albanskih prijatelja fašizma. — «Giornale d'Italia» javlja, da je generalno tajništvo fašističke organizacije u inozemstvu odlikovalo 5 albanskih političara s «kazikama» prijatelja fašizma», jer su dokazali svoju veliku simpatiju do fašizma u on. Mussolinija. Izkaznice će im biti svečano izručene 28. novembra, na dan narodnog albanskog praznika. Među odlikovanim spominje se i albanski ministar za vanjske poslove Ilijas heg Vrioni, te albanski poslanik u Rimu Gemil Dino.

Rimski pozdrav u aeronautici. — Službeni list kr. aeronautike od 15. o. mj. donosi naredbu prema kojoj moraju od sada napred vojnici avijatičari, kada su u uniformi, a bez kape, pozdravljati rimski ili fašistički.

Pokrajaj samoubojstva bivšeg velikog meštra francoske lože. — Dne 15. o. mj. pokušao je u Palermu samoubojstvo comm. Vittorio Rani Palermi, bivši veliki meštar rimske francoske lože. Prerezao si je žile na vratu i na rukama.

Inkluzije iz fašističke stranke. — Tiskovni ured fašističke stranke javlja, da je generalni tajnik on. Turati isključio iz fašističke stranke političnoga tajnika po-

krajinskog fašističkog saveza u pokrajini Lecce comm. Josipa Leopizzija s motivacijom, da je izdavao strankine tajne, te je time dokazao, da nema fašističkoga duha.

Trocki i Zinovjev. — Ova dva ruska velika političara došla su u zadnje vrijeme u sukob s glavnim odborom Komunističke stranke. Počeše naime voditi jednu posebnu svoju politiku opozicije. Protiv stranke i vlade Trocki i Zinovjev našli su u radničkim slojevima mnogo pristisa, učinili su po Rusiji mnoga propagandna putovanja, širili su štampom i govorom optužbe na sadanje voditelje Rusije, Stalina i njegove drugove, koji da vode Rusiju u propast i koji su krivi za sve neuspjehe ruske unutarnje i vanjske politike. Pa i sada prigodom proslave desetogodišnje ruske revolucije došlo je do nereda, koje su izazvali Trocki i Zinovjev. Oni su tom prigodom održali neke govore, u kojima je izneseno, da je Stalinaova vlada kriva za neuspjeh kineske revolucije, bankrot političke bloka radi izdajice u generalnom vijeću, prekid odnošaja sa Engleskom, napete odnošaje sa Francuskom i opoziv Rakovskog, itd. Opozicija je postala jaka u stranci i rjezinjoj kritici daju pravo radne mase.

Da se daljnje djelovanje opozicije sprječiti stranka je odlučila maknuti Trockoga i Zinovjeva. Dne 16. o. mj. objavljeno je komunističke kontrolne komisije centralnog odbora komunističke stranke, kojim se Trocki i Zinovjev kao glavni vodje opozicije isključuju iz stranke, jer da njihova djelatnost ide za uništenjem diktature proletarijata. Ujedno su još neki članovi isključeni iz centralnog odbora, a među njima i Rakovski i Smirnov. Ovo je isključenje proizvelo veliko uznemirenje u Moskvi. Iz Rusije stižu najrazličitije često protuslovnije vijesti o položaju. Svakako stoji da je borba s opozicijom odlučna. Radničke mase priklanjaju se prema nekim vijestima sve više opoziciji. Policija provodi velika hapšenja Trockijevih pristalica. Dozla vijesti o hapšenju i čak ubistvu Trockoga. No sve te vijesti nijesu dosad provjerene.

Manoilescu riječen. — Kao je poznato, ovih dana bio je predan proces protiv ulapšenog rumunjskog drž. tajnika Manoilescu, koji je bio optužen radi veleizdaje, jer je podržavao veze između princa Carola i njegovih pristaja u domovini. Ovaj proces svršio je sa senzacionalnim rezultatom, jer je sud nakon dugog vijećanja u 2 sata u noći dne 15. o. mj. donio odluku, sujuću osudu sa 3 protiv 2 glasa. Ovakov završetak parnice pozdravila su mase sa velikim ocajnicima. Manoilescu proglašen je slobodnim.

Položaj u Rumunjskoj postao je time još zamreniji, jer je Bratianuova vlada došla u neugodnu situaciju. Najnovije vijesti javljaju, da se Bratianu kani nagoditi s princem Karolom i dopustiti mu eventualno i povratak u domovinu. — Manoilescu nalazi se prema vijestima rimskih listova već u Rimu.

Njemačka i Austrija. — Dne 14. o. mj. došli su u Beč ministar predsjednik njemačke vlade dr. Marx, te njemački ministar vanjskih poslova dr. Stresemann. Oni su u Beču bili od austrijske vlade vrlo svečano primljeni. Novine naglašavaju, da je taj njihov dolazak u Beč velikog političkog značenja. Marx i Stresemann raspravljali su sa državniciima Austrije o njemačko-austrijskom kulturnom i pravosuđnom zbliznenju. — Sprema se po malo ujedinjenje ovih dviju država.

Trgovacka pogodanja između Jugoslavije i Turske. — Doskora će započeti pogodanja za sklapanje trgovackih ugovora između Jugoslavije i Turske.

Giljevi nove američke politike. — Pred nekoliko dana održao je predsjednik američke unije Colidge u Filadelfiji jedan govor u kojemu je naglasio, da Amerika nastoji iz svih sila upotrijediti svoju ratnu mornaricu, da će se u tu svrhu graditi novi ratni brodovi, a trgovackim pomorskim društvima davati će se zajmovi za izgradnju brzih tovarnih brodova, koji se mogu upotrijebiti i kao pomoćni ratni brodovi.

Osim toga graditi će se mnogi novi aeroplani.

U Poljskoj je otkrivena urota protiv Pilsudskoga. — U Poljskoj je policija ušla u trag urota protiv sadaneg predsjednika republike, maršala Pilsudskoga. Uhapšeni je vođa jedne tajne organizacije, Eustahjev. Ta je organizacija namjeravala maknuti Pilsudskoga.

Jugoslavija i Njemačka. — Sve novine svijeta u zadnje vrijeme opširno raspravljaju o ugovoru između Jugoslavije i Francuske. Taj se ugovor tumači na razne načine. Francuska je štampa oduševljena ugovorom. Protivni su ugovoru samo francuski komunisti, koji vide u ugovoru neko spremanje rata. Engleska je štampa u pogledu ugovora podvoletna, no u glavnom se opau, da se Engleska ne javljuje izričito ni za ni protiv ugovora. Njemačka je štampa prilično dobro popratila francusko-jugoslavenski ugovor. Tako piše jedan vručeni berlinski list: — «Savršeno je pogrešno, da se danas Maloj Antanti daju neka antinjemacka uloga. Današnja njemačka politika ima za cilj, da dođe, do što realnijeg zbliznenja sa svima državama Male Antante, pa se može reći, da joj je ta politika do sada sjajno uspjela. Naročito sa Jugoslavijom, Njemačka je uspostavila u posljednje vrijeme dobre odnose, koji obćavaju održanje najprijateljskih veza i u budućnosti. Ovo se može osjetiti kako na njemačkoj tako i na jugoslovenskoj strani. Prema tome, Njemačka u današnjem francusko-jugoslovenskom ugovoru ne vidi ništa što bi bilo upereno protiv nje.»

DOPISI

IZ RIJEKE

«La giovine Fiume». — Neke uspomene iz predratnih vremena. — Mjesto uklanjanja cigarete. — Zima. — Rana ljubav i ukradeni prsten. — One tri.

Godine 1905. — dakle ravno prije dvadeset i dvije godine — skupilo se na Rijeci nekoliko mladih ljudi u društvo «La giovine Fiume» kao protest protiv ondanjih autonomaja i magjarona. To je društvo madžarska vlada kasnije raspustila. Povod je bio ovaj: Članovi spomenutoga društva priredili su 11. septembra 1911. izlet u Ravenu, gdje se — kako je poznato — nalazi grob najvećega talijanskoga pjesnika, Dantea. U tu svrhu najmišli su jedan talijanski parobrod, da mogu i na putu biti što slobodniji. U Ravenu dočekalo ih mnogo svijeta. Tom zgodom priredjene su bučne demonstracije protiv Madžarske i protiv cara Franca Jožefa i Franca Ferdinanda. Pjevali su se protuaustrijske pjesme, klicalo se Italiji a protiv Austrije. Cijeli je taj izlet društva «Giovine Fiume» bio sušta protuaustrijska i protumadžarska demonstracija.

Razumije se, da su u Ravenu imali i Madžari svoje špijone, koji su pobliježili i u istaknutijih demonstranata i prijatelji ih riječkim, madžarskim oblastima. Demonstranti su predvedeni pred sud, a društvo je već početkom god. 1912. raspusteno jedinim dekretom madžarskog guvernera Wichenburga.

O svim tim stvarima donijela je ovih dana «Vedetta» nekoliko opširnih priklaza. A iznijela je i neke druge zgode, koje su u vezi s društvom «Giovine Fiume». U ono vrijeme imali su došleli talijanski državljani na Rijeci društvo pod imenom: «Beneficenza Italiana» (Dobrotvorno društvo). Svrake godine članovi su tog Udruženja priredjivali u kazalištu po jedan sjajna ples. Jedne godine neki su se riječki mladići odjenuli kao bersaljeri i uputili se prema kazalištu. Putem su sreli neke česničke Nijemce, koji se, kako «Vedetta» priča, uvelike zažudise ugledavši namiznom one bersaljere. Ali ovi se ne namizni najmanje, već pozdravivši na vojničko austrijske oficire, (dakako za šalu) kreću svojim putem naprijed. Slika ih negdašnjih bersaljera bila je ovih dana izložena na Rijeci.

Članovi «Giovine Fiume» god. 1908. jedan izlet u Ravenu. Onim brodom ugarsko-hrvatskog brodara niel Erno. S njima je bio i poznati Bačić, koji da je u neke skinao austrijsku, a izvjesio talijansku. Medjutim taj je događaj prošao nezapažen, tako da se zbog toga nije ništa desilo.

Izdale su u to doba na madžarske novine, nekakav Urednik mu je bio neki antipatičasti hateri Mađzar, Murray. Uzasno je u Nijemce. Zasljepljen tom mržnjom, je dana grubo uvrijedio riječke članove što ga članovi «Giovine Fiume» ne sjećam se više gdje, i isprebijaju mrtvo ime.

I Susnel se javio. U «Vedetta» kako je ono bilo s bombami. Postojala je «Giovine Fiume» bila rasula, mnogi se njezini članovi zapalili «Ederu», novo sportsko društvo, koje 1913. dodjoše neki između njih na da treba baciti u zrak palaču madžarskog guvernera. Član društva, Gengrus, je da namjesti bombu. I zaista on je učinio jedne tamne noći. Bomba je pala, ali veće štete nije napravila. Nažalima je to bilo dodjalo, pa su postojali htjeli, da ukrote riječke predstojatelje članove bivše «Giovine Fiume». Pa što učinili? Njihova policija namjesti drugu jednu bombu, koja također nanijela štete, ali to je svejedno imalo povodom, da se malo izredni progone.

Sve su se ove zgode spominjale dana prigodom otkrića spomen-ploče kući, u kojoj su se prije 20 godina u zle prostorije društva «Giovine Fiume» u tu svrhu priredjena je i obitavala u hotelu «Italia».

Štete sam vidio, kako je neki mladi spodin ponudio Ninetti cigaretu. Ona on zapali, i onda stanu da razgovara. Kad je Ninetta malo zatim k meni došla, ja ću joj:

— Ninetta, svijet se okrenuo. Kad ja bio mlad, mi smo djevojkama darovali rožice i garafulici, a vas danas naučili španjoletima i cigarama.

— Neka! Senjal, da ih imaju! A vi čekajte!

— Ni čekati ni slabo, samo ako je govoriš na naš tri.

— Ako je, ale ni — to nisu vaši ni ni vam, kad ste bili mladi, nisu od padali ni trabuki ni virjinije.

— Bili smo ozbiljniji...

— Mi stalo... Ca ste pozabili, kako vam ono jedanput kantale divojki.

— Frajari po noće pipu ne fumaju.

— Leh lukun cigara, pak mi s tem ludu. Nijamju soldina, pak se večer frajru.

— Nisu to frajari, leh su to sperlente.

— Kada dama dodju, lačni su palente.

— Ako vam ni dosta, recite, ću vam ku zastanaj.

Jednog jutra cijela je Rijeka zamirna. Naftalino. Kuda ste išli, kako došli, da naftalina pa naftalina. Poslije se o novilo, da je tome dala povoda zima. To je nendaro nastala, i učinila, da se o ormara izvruke razne topice i kancice. O tom vrlo neobitnom doazak napisao je u naš lokalni list jedan članak. A mi pjevajmo:

Naftalina skrsne van —
Do Božica mesec dan!

Novembar je već učinio jednu stvar. Otvorio je «debiću» sve svoje mjesne i stio ga, da tuli jedan cijeli dan i noć. Ilio je baš vraški. I štete je nario. To se je na priliku — gat kod tvornice pedala, što ga je prije malo vremena u vina porušila u duljini od sedamdeset metara, rasuo u moru za daljnjih tri metara, pa ga se već malo vidi.

Pokrajinski konsorcij za gojenje perasa osobito pilica, radi punom parom. Doba je već do sada nekoliko priznanica. I strane nekih vijećničkih krugova i listova. Tako su taj konsorcij pozdravili i Emilio Polich, Filippi i Nino Host Venturini koji je među ostalim kazao: — «Ako istina, da je piletina luksus, to je otu-

PODLISTAK

Ciganka

Pripovijest iz istarskog života.

Napisaó 616.

(Nastavak 7.)

I onda je došao sajam. I sve ono što se istoga dana dogodilo. Sve ono teško zlo.

Svanulo je jutro po sajamu. Mladići su se kupili po selu, da pruže po obćaju jučerašnju «slavu». Oči su gotovo svima bile udubljene, a lica blijeda i beskrvna. Vino, neproskana noć, pjevanje do iznemoglosti, to je eto ostavilo trag na njihovim licima.

Najmiljniji svirači ostavili su selo, pa se je u ponedjeljak iza sajma mladež morala zadovoljiti domaćom glazbom, koja se je sastojala od jedne krestave harmonike, koju ju neskladno natezao seoski «muzikaš» Krulac. Pleše se već za rana. Plešaće ne smeta, da je muzika slaba, njihove su uši već naučene

na Krulčevu harmoniku, pa se takti ipak nekako nadje u svojoj onoj mješavini glasova.

Vrtjelo se je živo «kod Mihe», a posljednje teško zaslužene lire, istresale su se iz žepova za vino. Pjevali se je na promukla grla pjesme bez smisla. Od jutra do večeri.

Jadre i Jive bili su i danas vodje u buci i galami. Još se u njima nije stišao jučerašnji bijes protiv cigana. Dok su se drugi već pomalo smirili, zarjavivši u vinu i plesu jučerašnju svraduju i tučnjavu, oni se nisu smirili. I oni su iznova počeli, da u ostalim mladićima ispiruju zlu krv i da ih bune, ne bi li opet izazvali nemir.

I oista to im je uspjelo. U plesu su opet počele padati prijatelje na Mirka i njegove prijatelje i na cigane. Naročito se je opazalo neraspoloženje prema Mirku. On je sinoć, dok su oni kasno svršavali «opasilo» pjevanjem po selu, prošao uz njih, a da ih nije ni pogledao. Nije se valjda «gospodin Mirko» udostojao s njima galamiti... Tu je okolnost upotrebio Jive da uspi-

ruje kod drugova mržnju na Mirka i Cigane.

I kad je već tako dobro na tučnjavu raspoložio svoju četu, čekao je Jive mome... da stupi k svom crnom djelu.

Njegovo zlobno oko oštro je kružilo uokolo, ne bi li igdje opazilo kojeg cigana. Njegovi su zubi crni od vina, škripali, a pesnica mu se je stiskala. Ali njih nije bilo. Nije bilo ni Mirka. Pomalo se je nad sećem spuštao mrak. Zvonar Bortulo je snažno potegnuo za konop zvona, a zatim se je s tornja razlijegnula «Zdrava Marija». Na selo je padala večer. Stariji su se kupili u kuće na večeru, no «kod Mihe» je još uvijek bilo bučno. Drugi dan «opasila» svršavao je, a mladež je htjela da dostojno zalije svoga sveca vinom.

U drugoj seoskoj gostioni «kod Jasu» bilo je mirno. Bijaše to gostiona, u kojoj nisu trpjeli plesa ni velikog pijantčevanja. Tu su se sastajali većinom ozbiljni ljudi, koji su ispijali četvrt ili da karte igraju, kada se po-

čiva u nedjelje popodne. Tako je i danas kod Javinih vladala tišina. Poslije «Zdrave Marije» pogotovo svi su se pozivali i otišli kući.

K «Javinim» je obćavao zalaziti Marko sa svojim momcima, kada bi se naradili kroz dan, na čašu vina. Javini su već mislili, da ne će došlo je već iza «Zdrave Marije». Kad je ipak došlo i toga dana. Iza onoga što se je jučer dogodilo na plesu, bio je odlučio, da ne će izaci iz satora, do se mladež malo od vina ne smiri. Stari stric Markove žene, govorio Marku neka ne ide k Javinima, jer «kod Mihe mladići pijani, pa bi mogao još da se dignu na njih Cigane. No, o je uza sve to otišao k Javinima u gostionu. Nije ipak slutio strašnog zla.

Mirno je sjeo za stol. S njime su bili i njegovi momci Joško i Bože. Počeli su da po malo razgovaraju. I tako mirno sjedili. Naradili su se, pa im ulegodno prijala ono sjedjenje i pijuckanje. I Joško je već po malo počeo da zabravljiva udarce, koji su jutro po njemu pali.

(Nastaviti će se)

našu slatku pšenicu, pa se nadamo, da će nam zemlja ove godine biti bolja nego lani. Bilo bi i od računa. Mi se oko nje trudimo, pa da nam barem uzvrća kako treba, da možemo reći: e, nismo se za niš trudili!

Nego, da vam se na nešto potužimo. Mi nismo zadovoljni s našim prodajanskim modernim djevojkama. A hogue imamo za to i pravo. Počele su visoko dizat nos. Moderno se nose i moderno se ponašaju. Mi smo si natukli željevo od rada, ali nisu one. Mi nosimo razderane siromaške postole i odjela, ali ne one. Mi smo još uvijek Prodoljani, ali se one drže, kao da bi bile vile Inglice, kako ih je neko krstio. O, ne samo jedan nego četiri poreza «od čelibi» čemo plaćati radije nego li takve djevojke ženiti. Neka to uzmu na znanje, pa neka se vrate Gospodinu Bogu svomu, kakve se ono moli, jer ako se ne vrate bit će samo njima zlo. — Nisu doduše sve Prodoljanke takve, imamo i dobrih, marljivih, skromnih i stidljivih, ali te su rijetke. Ritke su, ali ih svako pozna. Svi ih štiju i vole. Dok za «Inglice» svi prstom kažu smijući se.

Mladi seljaci.

IZ LANIŠČA.

Dobavili smo novog bika. — Vrijeme. U zadnje se je vrijeme kod nas osjećalo pomanjkanje jednog dobrog bika. Mi, koji smo imali krave za rasplod morali smo daleko da idemo tražiti bika. To je bilo škopčano s troškovima i gubitkom vremena. No, sada se je i tome presudilo. Naš seljanin Anton Grbac nabavio je jednog bika i to dobre švicarske mlječite pasmine, pa ga najmljuje uz vrlo umjerenne cijene svima kojima treba. Ko ima da vodi kravu pod bika, neka se obrati na Antona Grbca Marčelju u Lanišću, kućni broj 64.

Itače je kod nas sve po starom običaju. Jedino je vrijeme u zadnje dane naglo prešlo u zimsko. Do pred mjesec dana imali smo proljeće može se reći. Onda su počele nagle kiše i vjetrovi: zima. — Gospodar.

IZ ALTURE.

Vrijeme. — Kriza žitarstva i novo poljodjelstvo. — Tečaj ručnog rada.

Po lijepim toplim jesenskim danima došla je napokon i kiša. Počela je pomalo, pa sve jače i jače, tako da je već dobro namočila. Bila nam je već prepotrebna, osobito za posijanje pšenice, koja je zbog suše dosta pretрпиela. Sada čemo moći nastaviti i sijanjem ječma i zob, te kopanjem jaračaka za nove vinograde.

Alturici su se od vajkada ponajviše bavili sječenjem šume te prodavanjem gorivog drva u gradu Puli. Ali se poslije rata prilike promijenile. Pula ne konsumira toliko, a i šume su se znatno prorijedile, pa tako od toga malo koristi. To je uzrok, da su se Alturici dali na obradivanje zemlje, za koju su dosada malo marili, pa su u tom pogledu dosta napredovali. Nastalo je kod nas nekakvo natjecanje, komu će više pšenice da urodi. Mnogi su se dali na krčenje šume, samo, da više zemlje dobiju, a nekoi napredni su ove godine posijali pšenicu sa strojem. Samo tako napred. Jedino tim putem će se gospodarsko stanje našeg seljaka moći poboljšati te će trebati seliti u Ameriku.

Prošli mjesec došla je k nam učiteljica ručnog rada gospođica Erminija Murvar, da drži tečaj, Tečaj, koji je trajao mjesec dana polaziše je 12 naših djevojkica. Ovih su dana svršile sa dobrim uspjehom. Mnogo su lijepog i korisnog naučile, što će im u životu mnogo koristiti. Najljepše so zahvaljujemo gospođici Murvar, koja se mnogo trudila, da u tako kratko vrijeme naše djevojke, što bolje nauči. — Alturac.

Domaće novosti

Banknote.

Dne 31. decembra 1927. gube svoju vrijednost sve banknote od 25 lira, koje je izdala Banca d'Italia, Banca di Napoli ili Banco di Sicilia, i koje su već od nekog vremena povučene iz prometa. Upozoravamo zato naše čitatelje, koji imaju spomenutih banknota, da ih na kojoj državnoj blagajni promjene, jer je krajnje vrijeme.

Dne 31. decembra 1927. prestati će kolati državne banknote od deset i pet lira. Te će banknote na državnim blagajnama vrijediti do 31. junija 1928.

Dne 31. decembra 1927. izgubiti će svoju vrijednost banknote od 1000, 500, 100 i 50 lira, koje su izdane od Banco di Napoli ili Banco di Sicilia, i koje su izašle iz prometa 30. junija 1927. Do 31. decembra primaju ih još svi novčani zavodi. Trgovci i privatnici nisu ih dužni primati ni sada.

Novi doktor.

Dne 13. o. m. promoviran je na padovanskoj univerziti na čast doktora prava g. Pero Kirac, nećak velečasnog Don Luke Kirca iz Medulina.

Dr. Pero Kirac, naš je za sada najmlađi doktor. Istom mu je 25. godina. Po svršenoj gimnaziji odlučio je vojsku, a zatim je u same 3 godine ozbiljnog studija, (baš istarski!) postigao doktorat i to s vrlo dobrim uspjehom.

Može u tom pogledu mnogima da služi za uzor. Našem mladom doktoru i dobrom prijatelju želimo svu sreću u budućem životu. Čestitamo iskreno njemu i njegovima.

Vjenčanje.

U Golcu (Cicarija) vjenčali su se u nedjelju dne 19. o. m. Fani Jurisević i Josip Jurisević. Mladome paru želimo u njihovom zajedničkom dugom životu mnogo sreće i božjeg blagoslova.

Podružnica puljske «Casse di Risparmio» u Poreču. «Gazzetta Ufficiale» od 13. o. m. donasa kr. dekret od 7. novembra 1927. kojim se ovlaštuje puljsku «Cassu di Risparmio» da u Poreču otvori svoju podružnicu.

70 godišnjica biskupa dr. Karlina. Dne 14. o. m. proslavio je sedamdeset godišnjicu života mariborski biskup dr. Andrej Karlin. Dr. Karlin bio je duže vremena tršćanskim biskupom, no pred pet godina morade ostaviti Trst. Sada upravlja mariborskom biskupijom.

Stabla uz ceste.

Predsjednik vlade on. Mussolini raspisao je svim prefektima u državi jednu okružnicu, kojom ih upozoruje na veliku važnost koju po državu ima pošumljivanje golih predjela, te ih pozivlje, da u svojoj pokrajini provedu ozbiljnu propagandu u tom smislu, a u prvom redu neka nastoje kako bi se uz sve pokrajinske i općinske ceste zasadila stabla uz koncesiju i pomoć posjednika zemljišta uz ceste. U tu će svrhu svaki prefekt narediti pokrajinskoj administraciji i svim podošastima da izrade poseban program za pošumljivanje uz cestu, koje će se provesti čim prije. Općine, kojima će to trebati, moći će mala stabla za sadnju uz cestu dobiti od šumarskih vlasti. Osim toga morati će svi podoštati izraditi projekte za pošumljivanje i ostalih golih predjela u njihovoj općini, te na sve moguće načine nastojati, da se što više tih goletih pošumi.

Književnost

Glasovi o koledaru «Franina i Jurina» za 1928.

Izišao je novembarski broj vrlo lijepog i osobito korisnog ženskog lista «Veza». List, po svom običaju, donasa mnogo lijepih članaka, pripovijesti, pjesama, crteža za vezove itd. Uredjen je vrlo dobro. — Izmjedu ostaloga donasa «Veza» mali člančić o našem koledaru «Franini i Jurini» za 1928. g. Evo što «Veza» piše o koledaru: «Narodni koledar za Istru «Franina i Jurina» za godinu 1928. već je izišao iz tiska.

Kao i svi dosadani tako je i ovaj koledar vrlo okusno i dobro uredjen. Namjeren je najširim istarskim krugovima — seljačkom staležu, no to ne znači, da je sastavljen na način mnogih i plemenitih koledara za puk, koji se radovit odlikuju — slabim i neukusnim sadržajem.

Na 200 stranica koledar «Franina i Jurina» donasa 200 stranica — štiva. Štivo se razlikuje od štiva. U koledaru «Franina i Jurina» sve je štivo — pravo štivo.

Sve ono što taj koledar donasa dobro je za svakoga. U tome je jedna dobra strana toga koledara. Razumjeti će ga seljak, a moći će ga čitati i iskoristiti i inteligent.

Pripovijesti, na primjer, od Anatóle France, Cara Emina, Leskova, Katalinica, Andersena, Gjalskoga itd. moći će s jednakim užitkom čitati i advokat i radnik i seljak. Isto to vrijedi i za pjesme Nazora, Katalinica, Heinea, Mihovlovića, Narodne itd.

Gospodarsko, zdravstveno i razno drugo poučno štivo, zanimati će, bez ikakve sumnje svakoga. Članici o tuberkulozi, o termittima, o poljoprivredi, o živinogovstvu, o kiromanciji, o seljačkom osiguranju, o Cepičkom jezeru, o bojijskoj glagolskoj kronici itd. — napisani su odlično. Ugodno će se čitati.

Razne zanimivosti i bezbrojne šale, koje su rasute po svom koledaru, razvedriti će čitatelja ugodno duh i skratiti vrijeme.

Koledar se odlikuje izvanrednim slikama. Nije prenatrpan, ko što se redovito događja u koledarima, sa slikama, koje su sve prije nego slike. Donasa malo slika, ali te su lijepe. Slike su od znamenitog bugarskog slikara Georgijeva, od vrvačnog hrvatskog slikara Melovića itd. Koledar donasa fotografiju kipa «Madone» od uglednog dalmatinskog kipara Studina, te skulpture «Poljubac» od našeg kipara Goršeta. Osim toga donasa par slika od našeg mladog slikara Bambiča, te više raznih ilustracija k pojednim članicima.

Ne čemo duljiti s pohvalama. To je i suvšno. One naše prijatelje, koje vole dobru knjigu naručiti će ovaj naš lijepi koledar, pa će se uvjeriti o njegovoj vrijednosti. Ne bi smjelo biti nijedne naše kuće bez toga koledara. Neka se naše žene poskrbe, da ga za kući naruču. — Koledar stoji sa poštarinom 3 lire i 50 cent, za Jugoslaviju 15 dinara.

Naručbe prima Tiskara «Edinost» ili Uprava «Istarske Riječi» ili uprava «Veza» Via S. Francesco 20, Trieste. — Može se dobiti i kod knjižara: Štoka u Trstu, Tomasić u Opatici i Trbojević u Rijeci.

Gospodarski Kalendar.

«Gospodarski Kalendar» Hrv. Slav. Gospodarskog društva kao središnje zadruge u Zagrebu za godinu 1928. upravo je izašao. Urednik kalendara je sveuč. prof. dr. Albert Ogrizek. Sadržajem je vrlo bogat, jer je uredništvo uspjelo ove godine okupiti lijepi broj saradnika, koji su lijepim i razumljivim riječima opisali razne gospodarske grane. Kalendar je urešen sa 29 lijepih slika iz stočarstva i voćarstva. Zastupano je: Zadrugarstvo, ratarstvo, stočarstvo, peradarstvo, kunčarstvo, pečlarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo i pivčarstvo. Osim toga, sadržaje gospodarske radnje za pojedini mjesec, sve potrebne skrižaljke i upute s raznim gospodarskim granama, nadopunjene i ispravljene prema sadržajem stanju gospodarske znanosti, mjere, proračunavanje, površina i sadržaja, opisan opis gospodarskih knjiga te sadržaje za Hrvatsku, Slavoniju, Medjururje, Prekomurje, i Dalmaciju prema najnovijim objasnim podacima. «Gospodarski Kalendar» je prema svojoj opsegu to bogatim i biranom sadržaju i jeftin. Za članove Gospodarskih društava kao zadruga i za točne pretplatnike «Gospodarskog Lista» stoji sa poštarinom Dir. 7.50. Za nečlanove i nepretplatnike Din 11.30. Za Hrv. seljačke zadruge, Agrarne zajednice Sarvaškoje udruge vrijedi ista cijena kao i za Gospodarska društva k. z. Dobiva se kod: Hrv. Slav. Gospodarskog društva k. s. z. u Zagrebu, Gundulićeva ul. 18, te u svim knjižarama. Preporučamo poljodjelcima ovaj koristan i lijepi kalendar.

RED UKRCAVANJA KOD RAZNIH TRŠĆANSKIH PAROBRODARSKIH DRUSTAVA.

24. novembra 1927.
Opći red (urno generale): Mornari (3) 289; mladići palube I. 28; mladići palube II. (1) 29; mali palube (1) 21; fogisti (8) 294; ugljenari (2) 110; mladići sobari 3; mladići kuhinje 18; mali kuhinje (3) 29.
Tiesiino: Mornari (2) 155; mladići palube I. 63; mladići palube II. 66; mali palube (3) 34; fogisti 290; ugljenari 150.
Cosulich Nord: Mornari (2) 74; mladići palube (3) 74; mali palube (3) 42; ingrašatori 25; fogisti (1) 28; fogisti nafte 34; ugljenari (2) 18; mladići stroja (2) 24; mladići sobari (1) 108; mali sobari 54; mladići kuhinje (2) 40; naučnici kuhari (2) 11; mali kuhinje (7) 16.
Cosulich Sud: Mornari (23) 88; mladići palube (3) 30; mali palube 44; ingrašatori 24; fogisti (1) 24; fogisti nafte (7) 33; ugljenari (5) 33; mladići stroja (4) 22.
Libera Triestina: Mornari 28; mladići palube 2; mali palube (10) 1; ingrašatori 13; fogisti 39; ugljenari (2) 17; naučnici i 5; naučnici II. 10; mali sobari (8) 1; mali kuhinje (3) 6.
Tripicovich: Mladići palube 15; mali palube 9; fogisti 5; ugljenari 35; mali stroja 1.
Gerolimich: Mornari 45; mladići palube 21; mali palube 9; fogisti 58; ugljenari (5) 32.
Murtiolich: Mornari 6; mladići palube 2; mali palube 9; fogisti 62; ugljenari (3) 32.
OPASKA. Brojevi u zagradama označuju ukupni broj mornara, kojim je red prošao a koje se mora ponovo provesti. Brojevi izvan zagrada označuju, da će mornari sa tim brojevima biti prvi na redu za ukrcavanje.

BURZA.

Dne 23. novembra moglo se je na tršćanskoj burzi kupiti ili prodati:
1 dolar za tal. lira 18.40; 1 lira šterlina za lira 89.70; 100 franc. franka za lira 72.30; 100 švic. franka za lira 35.05; 100 holandskih forinti za lira 74.4; 100 belgijskih franka za lira 25.7; 100 njem. maraka za lira 439; 100 austrijskih šilina za lira 260.0; 100 čeških kruna za lira 54.60; 100 jug. dinara za lira 32.55.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI Tiskar: TISKARA «EDINOST» U TRSTU.

E. PECENCO, TRST. VIA MUDA VECCHIA 3 (iza magistrata) Strojevi za šivanje, vezenje i pletenje Adler - Neumann - Junker & Ruh nabaviti za obitelji i obrt. Besplatno podučavanje za vezenje. Potrebštine za stroj. Popravci. Upostava motornog pogona. Stara tršćanska tvrdka, ustanovljena 1889.

Narodni koledar „FRANINA i JURINA“ za Istru za god. 1928. Izišao je iz tiska, te se je već počeo širiti po svim našim istarskim selima. Ovaj naš doista lijepi koledar poznat je i objubljen u svim istarskim domovima. Ove je godine koledar još ljepši nego lanjski. Ima u njemu svega: zanimivog, zabavnog, poučnog i gospodarskog štiva, pjesama, slika itd. Kupujte ga! Širite ga! Preporučujte ga svojim prijateljima! Naručujte ga! Naručite ga! Štovi samo 3 lire!! Sa poštarinom lire 3*50 Za Jugoslaviju 15 dinara.

Studio Fiscale - Fiškalna ANTO LETIŠ bivši općinski tajnik u Matuljima prima stranke od 9h do 12h u 17 u MATULJIMA, nova kuća 126 na polovici puta izmed Matulj i glavarstva. Daje informacije, savjete i raznorolikim pitanjima. Sastavlja, daje, odvaje, molbe i utoke u upravljanju komercijalnim, poreznim i stvarima, kao što i u poslovima djanstva i policajnim, te u drugim poslovima, koje ljudi nemaju sami obaviti. Poslužba realna, točna i hitna. Grada primjerena i čedna.

Na prodaju je u Pazinu jednokatna kuća, 5 minuta odaljena od zgrade, sa bačnjom, (bunarom) i 150 m², sa nešto loza i štalom. Kuća ima 3 sobe sa potrebitim posuđvom, a kuhinja i konoba su u zemlju. Obratiti se na Antuna Skofina Pazinu, Via Monte Capriccio N. 56.

LJEKARNA G. CASTELLANOVICH vlasnik BOLAFFIO nalazi se u TRSTU Via dei Giuliani 42 - Telef. 27-03 (Sv. Jakov) - Tramvaj broj 1

KURJE OČI (kaie) liječi brzo i uspješno mast RYA

Farmacia Sponza TRST - Via Tor S. Piero 10 - TRST Čuvajte se patvorina! Mast Rya možete dobiti u svim ljekarnama uz sniženu cijenu od 3 lire. NAJBOLJE VRELO Kod nakupa ljetne i zimске robe (odjela) svih vrsta cipela, klobuka, kapa, košulja, kišobrana, kravača, finog štifa, svih vrsta platna za košulje i odjela, te poliacetva svih vrsti i cijena, obratite se na jedno domaće i najjeftinije vrelo M. KOREN & Co. - PAZIN (torso pred proštom)